

ŚREDNIOWIECZE

LITERATURA PODSTAWOWA

LEKTURY

1. Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, przekł. R. Grodecki, oprac. M. Plezia, BN I 59, Wrocław 1965 i wyd. nast.
2. „By czas nie zaćmił i niepamięć”. *Wybór kronik średniowiecznych*, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1979 (*Roczniki Jana Długosza, Kronika Janka z Czarnkowa*).
3. *Literatura staropolska. Wybór tekstów*, wybór i oprac. P. Borek i R. Mazurkiewicz, t. 1, Kraków 2006 (z działu *Średniowiecze: poezja łacińska, polska poezja religijna*).
4. *Polska poezja świecka XV wieku*, oprac. M. Włodarski, BN I 60, Wrocław 1997.
5. *Średniowieczne żywoty i cuda patronów Polski*, przekł. J. Pleziowa, oprac. i wst. M. Plezia, Warszawa 1987 (*Żywoł mniejszy św. Stanisława lub św. Wojciecha Tempore illo*).
6. W. Wydra, W.R. Rzepka, *Chrestomatia staropolska. Teksty do roku 1543*, Wrocław 1984 i nast. wyd. (z działu „Przekłady Biblii”: *Biblia królowej Zofii, Psalterz floriański*; z działu „Kazania”: *Kazania świętokrzyskie*; z działu „Literatura o cechach apokryficznych i apokryfy”: *Rozmyślanie przemyskie*).

OPRACOWANIA

1. T. Michałowska, *Średniowiecze*, Warszawa 1995 i nast. wyd.
2. *Słownik literatury staropolskiej. (Średniowiecze, renesans, barok)*, red. T. Michałowska, Wrocław 1990 i nast. wyd. (hasła: Apokryf, Biblia, Dramat liturgiczny, Hagiografia, Kazanie, Kronika, Misterium, Pieśń religijna, Sekwencja, Średniowiecze, Trop).

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

LEKTURY NADOBOWIĄZKOWE

(jedna do wyboru)

1. Mistrz Wincenty tzw. Kadłubek, *Kronika polska*, przekł. i oprac. B. Kürbis, BN I 227, Wrocław 1992.
2. „By czas nie zaćmił i niepamięć”. *Wybór kronik średniowiecznych*, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1979 (*Kronika krakowska, Kronika wielkopolska*).
3. *Cały świat nie pomieściłby ksiąg. Staropolskie opowieści i przekazy apokryficzne*, wyd. W.R. Rzepka i W. Wydra, wst. M. Adamczyk, Warszawa–Poznań 1996.
4. *Dramaty staropolskie. Antologia*, oprac. J. Lewański, t. 1, Warszawa 1959 (*Nawiedzenie grobu*).
5. K. Liman, *Antologia poezji łacińskiej w Polsce. Średniowiecze*, Poznań 2004.
6. *Modlitwy księżnej Gertrudy z „Psalterza Egberta” w Cividale*, przekł. i oprac. B. Kürbis, Kraków 1998.
7. J. Ostroróg, *Memoriał o urządzeniu Rzeczypospolitej*, przekł. A. Pawiński, w: *Filozofia i myśl społeczna XIII–XV wieku*, wybór, oprac., wst. i przyp. J. Domański, sł. wst. W. Tatarkiewicz, Warszawa 1978.
8. *Polskie wierszowane legendy średniowieczne*, wyd. i oprac. S. Vrtel-Wierczyński i W. Kuraskiewicz, Wrocław 1962.
9. *Toć jest dziwne a nowe. Antologia literatury polskiego średniowiecza*, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1987 (Jan Ursyn z Krakowa, *O sposobie pisania listów*; *O życiu i cudach bł. Kingi, O życiu i cudach świętej Jadwigi*).

10. W. Wydra, W.R. Rzepka, *Chrestomatia staropolska. Teksty do roku 1543*, Wrocław 1984 i nast. wyd. (z działu „Przekłady Biblii”: *Psalterz puławski*; z działu „Kazania”: *Kazania gnieźnieńskie*, Jan z Szamotuł, *Kazania o Maryi Pannie Czystej*; *Kazanie na dzień Wszech Świętych*; z działu „Literatura o cechach apokryficznych i apokryfy”: *Rozmyślania dominikańskie*, *Ewangelia Nikodema*, *Historia Trzech Króli*, *List Lentulusa do senatu rzymskiego*; z działu „Świecka proza powieściowa i nowelistyczna”: *Historia Aleksandra Wielkiego*).

OPRACOWANIA NADOBOWIĄZKOWE

(jedno do wyboru)

1. M. Adamczyk, *Biblijno-apokryficzne narracje w literaturze staropolskiej do końca XVI wieku*, Poznań 1980.
2. E. Auerbach, *Język literacki i jego odbiorcy w późnym antyku łacińskim i średniowieczu*, tłum. R. Urbański, Kraków 2006.
3. *Bogurodzica*, oprac. J. Woronczak, E. Ostrowska, H. Feicht, Wrocław 1962, BPP Seria A, nr 1 (wstępy: filologiczny, językowy i muzykologiczny).
4. T. Borawska, K. Górski, *Umysłowość średniowiecza*, Warszawa 1993.
5. U. Borkowska, *Królewskie modlitewniki. Studium z kultury religijnej epoki Jagiellonów (XV i początek XVI wieku)*, Lublin 1988.
6. E.R. Curtius, *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, tłum. i oprac. Andrzej Borowski, Kraków 2005.
7. A. Czyż, *Bogurodzica - między Wschodem a Zachodem. Kilka myśli o duchowej jedności Europy*, "Ogród" 1991 nr. 4; lub w: A. Czyż, *Światło i słowo. Egzystencjalne czytanie tekstów dawnych*, Warszawa 1995).
8. J. Dąbrowski, *Dawne dziejopisarstwo polskie (do roku 1480)*, Wrocław 1964.
9. A. Dąbrówka, *Średniowiecze. Korzenie*, Warszawa 2005.
10. A. Dąbrówka, *Teatr i sacrum w średniowieczu: Religia – cywilizacja – estetyka*, Wrocław 2001.
11. A. Drzewicka, *Starofrancuska epopeja rycerska. Szkice*, Warszawa 1979.
12. G. Duby, *Czasy katedr. Sztuka i społeczeństwo 980-1420*, przeł. K. Dolatowska, Warszawa 1986.
13. U. Eco, *Sztuka i piękno w średniowieczu*, przeł. M. Olszewski i M. Zabłocka, Kraków 1994.
14. N. Elias, *Przemiany obyczajów w cywilizacji Zachodu*, przeł. T. Zabłudowski, Warszawa 1980.
15. J. Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy*, przeł. H. Szumańska-Grossowa, Warszawa 1994.
16. K. Górski, *Zarys dziejów duchowości w Polsce*, Kraków 1986 (fragment dotyczący średniowiecza).
17. A. Guriewicz, *Kategorie kultury średniowiecznej*, przeł. J. Dancygier, Warszawa 1976.
18. A. Guriewicz, *Problemy średniowiecznej kultury ludowej*, przeł. Z. Dobrzyński, Warszawa 1987.
19. J. Huizinga, *Jesień średniowiecza*, przeł. T. Brzostowski, Warszawa 1992.
20. A. Jelicz, *Życie codzienne w średniowiecznym Krakowie*, Warszawa 1966.
21. W.P. Ker, *Wczesne średniowiecze. Zarys historii literatury*, przeł. T. Rybowski, Wrocław 1977.
22. J. Lewański, *Dramat i teatr średniowiecza i renesansu w Polsce*, Warszawa 1981 (rozdz. 1: *W wiekach średnich*).
23. C.S. Lewis, *Odrzucony obraz. Wprowadzenie do literatury średniowiecznej i renesansowej*, przeł. W. Ostrowski, Kraków 1995.
24. *Literatura i kultura późnego średniowiecza w Polsce*, pod. red. T. Michałowskiej, Warszawa 1993 (rozprawy Stefana Świeżawskiego, Zofii Włodek i Teresy Michałowskiej).
25. *Łacina jako język elit*, red. Jerzy Axer, Warszawa 2004.
26. T. Manteuffel, *Kultura Europy średniowiecznej*, Warszawa 1974.
27. R. Mazurkiewicz, *Deesis. Idea wstawiennictwa Bogarodzicy i św. Jana Chrzciciela w kulturze średniowiecznej*, Kraków 2002 (część 2: *Kultura staropolska*).

28. R. Mazurkiewicz, *Polskie średniowieczne pieśni maryjne. Studia filologiczne*, Kraków 2002.
29. *Mediewistyka literacka w Polsce*, pod red. Teresy Michałowskiej, Warszawa 2003.
30. J. Nowak-Dłużewski, *Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce. Średniowiecze*, Warszawa 1963.
31. M. Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1973.
32. E. Ostrowska, *Z dziejów języka polskiego i jego piękna*, Kraków 1978.
33. E. Ostrowska, *O artyzmie polskich średniowiecznych zabytków językowych*, Kraków 1967.
34. E. Panofsky, *Studia z historii sztuki*, wybór i oprac. J. Białostocki, Warszawa 1971 (*Architektura gotycka i scholastyka*).
35. K. Pawłowski, *Retoryka starożytna w „Kronice” Wincentego Kadłubka*, Kraków 2004.
36. R. Pernoud, *Kobieta w czasach katedr*, przeł. I. Badowska, Warszawa 1990.
37. *Pogranicza i konteksty literatury polskiego średniowiecza*, pod red. T. Michałowskiej, Wrocław 1989 (wybór).
38. K. Pomian, *Przeszłość jako przedmiot wiary. Historia i filozofia w myśli średniowiecza*, Warszawa 1968 (wybór).
39. E. Potkowski, *Książka rękopiśmienna w kulturze Polski średniowiecznej*, Warszawa 1984.
40. H. Samsonowicz, *Dziedzictwo średniowiecza. Mity i rzeczywistość*, Wrocław 1991.
41. H. Samsonowicz, *Złota jesień polskiego średniowiecza*, Warszawa 1971.
42. J. Starnawski, *Średniowiecze*, Warszawa 1989.
43. P. Stepień, *Z literatury religijnej polskiego średniowiecza. Studia o czterech tekstach (Kazanie na dzień św. Katarzyny, Legenda o św. Aleksym, Lament świętokrzyski, Żołtarz Jezusow)*, Warszawa 2003.
44. J. Strzelczyk, *Średniowieczny obraz świata*, Poznań 2004.
45. *Średniowiecze. Studia o kulturze*, pod red. J. Lewańskiego, t. 1-4, Warszawa 1961–1969.
46. S. Urbańczyk, *"Bogurodzica". Problemy czasu powstania i tła kulturalnego*, „Pamiętnik Literacki” 1978, z. 1; lub w: S. Urbańczyk, *Prace z dziejów języka polskiego*, Wrocław 1979).
47. H. Waddel, *Średniowiecze wagantów*, przeł. Z. Wrzeszcz, Warszawa 1960.
48. N.M. Wildiers, *Obraz świata a teologia. Od średniowiecza do dzisiaj*, przeł. J. Doktor, Warszawa 1985.
49. T. Witczak, *Literatura średniowiecza*, Warszawa 1990 i nast. wyd.
50. M. Włodarski, *Ars moriendi w literaturze polskiej XV i XVI wieku*, Kraków 1987.
51. A. Wolański, *Dramat liturgiczny w średniowieczu*, Wrocław 2005.
52. J. Woronczak, *Polskość i europejskość literatury naszego średniowiecza*, w: J. Woronczak, *Studia o literaturze średniowiecza i renesansu*, Wrocław 1993; lub w zbiorze: *Problemy literatury staropolskiej*, red. J. Pelc, Seria 1, Wrocław 1972.
53. J. Woronczak, *Studia o literaturze średniowiecza i renesansu*, Wrocław 1993.
- R. Wójcik, *„Opusculum de arte memorativa” Jana Szklarka. Bernardyński traktat mnemotechniczny z 1504 roku*, Poznań 2006.
54. W. Wydra, *Polskie pieśni średniowieczne. Studia o tekstach*, Warszawa 2003.
55. W. Wydra, *Władysław z Gielniowa. Z dziejów średniowiecznej poezji polskiej*, Poznań 1992.

RENEZANS

LITERATURA PODSTAWOWA

LEKTURY

1. *Antologia poezji polsko-lacińskiej 1470–1543*, oprac. A. Jelicz, Szczecin 1985 (wybór utworów K. Celtisa, J. Dantyszka, F. Kallimacha, A. Krzyckiego; *Oda do Apollina* Pawła z Krosna, *Z wojny pruskiej* Jana z Wiślicy, *Pieśń o żubrze* M. Hussowskiego). Utwory te można również odczytać z antologii: *Literatura staropolska. Wybór tekstów*, wybór i oprac. P. Borek i R. Mazurkiewicz, t. 1, Kraków 2006.

2. Biernat z Lublina, *Ezop*, wst. S. Grzeszczuk, oprac. J. Gruchała, Kraków 1997 (*Żywoć Ezopa i 5 bajek*).
3. A. Frycz-Modrzewski, *Wybór pism*, oprac. W. Voisé, BN I 229, Wrocław 1977 (*O poprawie Rzeczypospolitej*, Ks. I: *O obyczajach*, Ks. II: *O szkole*).
4. Ł. Górnicki, *Dworzanin polski*, oprac. R. Pollak, Wrocław 1954 (*Księga I*).
5. K. Janicjusz, *Poezje wybrane*, przekł. Z. Kubiak, Warszawa 1979 (*Księga żalów*); lub: Z. Kubiak, *Medytacje Janicjusza*, Warszawa 1993.
6. J. Kochanowski, *Dzieła polskie*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1953 i nast. wyd. (*List do Stanisława Fogelwedera*, *Muza*, *Przy pogrzebie rzecz*, *Satyr albo Dziki mąż*, *Szachy*, *Zgoda*, *Zuzanna*); *Fraszki*, oprac. J. Pelc, BN I 163, Wrocław 1991 i nast. wyd.; *Odprawa posłów greckich*, oprac. T. Ulewicz, BN I 3, Wrocław 1962 i nast. wyd.; *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęć, BN I 100, Wrocław 1970 i nast. wyd.; *Psalterz Dawidów*, wst. i oprac. K. Meller, Kraków 1997 (wiersz dedykacyjny oraz 10 psalmów); *Treny*, oprac. J. Pelc, BN I 1, Wrocław 1969 i nast. wyd.; *Z łacińska śpiewa Słowian Muza. Elegie, foricenia, liryki w przekładzie Leopolda Staffa*, wst. Z. Kubiak, wyd. 2, Warszawa 1986 (5 elegii i 5 foriceniów).
7. Mikołaj z Wilkowiecka, *Historyja o chwalebnyć Zmartwychwstaniu Pańskim*, oprac. J. Okoń, BN I 201, Wrocław 1971 (redakcja A).
8. *Proza polska wczesnego renesansu 1510–1550*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1954 (*Rozmowy, które miał król Salomon...*; *Sowiżrzal krotochwilny i śmieszny*).
9. M. Rej, *Pisma wierszem (wybór)*, oprac. J. Krzyżanowski, BN I 151, Wrocław 1954 (*Figliki*, *Króćka rozprawa*, *Kupiec*, *Żywoć Józefa*, *Żwierzyniec*); *Żywoć człowieka poczciwego*, oprac. J. Krzyżanowski, BN I 152, Wrocław 1956 (wybór: ks. I: kap. 1–6, ks. II: kap. 16, ks. III, kap. 10). Utwory Reja można również odczytać z edycji M. Rej, *Wybór pism*, oprac. A. Kochan, BN I 308, Wrocław 2007.
10. P. Skarga, *Kazania sejmowe*, oprac. J. Tazbir i M. Korolko, BN I 70, Wrocław 1972 i nast. wyd. (3 wybrane kazania).
11. S. Szymonowic, *Stelanki i pozostałe wiersze polskie*, oprac. J. Pelc, BN I 182, Wrocław 1964 (*Dafnis*, *Żeńcy*).

OPRACOWANIA

1. J. Pelc, *Jan Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 1980 i nast. wyd.
2. *Słownik literatury staropolskiej. (Średniowiecze, renesans, barok)*, red. T. Michałowska, Wrocław 1990 i nast. wyd. (hasła: Antyk, Cyceronianizm, Erazmianizm, Horacjanizm, Humanizm, Imitacja, Mecenat, Neoepikureizm, Neostoicyzm, Petrarkizm, Poezja nowołacińska, Reformacja, Renesans, Wiersz, Włosko-polskie związki literackie i kulturalne).
3. J. Ziomek, *Renesans*, Warszawa 1973 i nast. wyd.; lub *Literatura Odrodzenia*, Warszawa 1987 i nast. wyd.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

LEKTURY NADOBOWIĄZKOWE

(jedna do wyboru)

1. *Antologia literatury sowiżrzalskiej XVI i XVII wieku*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1985 (*Fraszki Sowiżrzała nowego*, *Wyprawa plebańska*).
2. *Antologia pamiętników polskich XVI wieku*, red. R. Pollak, Wrocław 1966.
3. M. Bielski, *Komedyja Justyna i Konstancyjej*. M. i. J. Bielscy, *Sjem niewieści*, oprac., koment. i wpraw. J. Starnawski, sł. wst. A. Gorzkowski, Kraków 2001.
4. J. Dantyszek, *Pieśni*, wybór i przekł. A. Kamieńska, Olsztyn 1987.
5. *Dawna facecja polska (XVI–XVIII wiek)*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1960.
6. *Dramaty biblijne XVI wieku*, oprac. K. Wilczewska, Lublin 2000.

7. S.F. Klonowic, *Flis, to jest spuszczenie statków Wisłą*, oprac. A. Karpiński, Warszawa 1983; *Żale nagrobne na ślachetnie urodzonego i znacznie uczonego męża... Jana Kochanowskiego*, oprac. H. Wiśniewska, Lublin 1988.
8. *Komedie, dialog polemiczny i moralitet XVI wieku*, oprac. K. Wilczewska, Lublin 2002.
9. *Literatura arikańska w Polsce XVI wieku. Antologia*, oprac. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa 1959 (pisma S. Budnego, M. Czechowica, F. Socyna).
10. *Literatura staropolska. Wybór tekstów*, wybór i oprac. P. Borek i R. Mazurkiewicz, t. 1, Kraków 2006 (dział: *Renesans*).
11. S. Orzechowski, *Wybór pism*, oprac. J. Starnawski, BN I 210, Wrocław 1972.
12. E. Otwinowski, *Pisma poetyckie*, wyd. P. Wilczek, Warszawa 1999.
13. *Patrząc na rozmaite świata tego sprawy. Antologia polskiej poezji renesansowej*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1984.
14. P. Skarga, *Żywoty świętych polskich*, przygot. tekstu J. Duska i A. Karasiowa, sł. wst. M. Bednarz, Kraków 1987 (żywoty św. Jadwigi Śląskiej, św. Jana Kantego, św. Stanisława Kostki, św. Wojciecha).
15. *Sowiżrzal krotochwilny i śmieszny. Krytyczna edycja staropolskiego przekładu Ulenspiegla*, oprac. R. Grześkowiak i E. Kizik, Gdańsk 2005.
16. *Staropolska poezja ziemiańska*, oprac. J.S. Gruchała i S. Grzeszczuk, Warszawa 1986 (utwory z XVI wieku).
17. *Teatr polskiego renesansu*, oprac. J. Lewański, Warszawa 1988 (P. Ciekliński, *Potrójny z Plauta*).
18. W. Walecki, *Z duchem w rozmawianiu. Szesnastowieczna proza polska*, Kraków 1991 (M. Bielski, *Kronika wszytkiego świata*; Ł. Górnicki, *Dzieje w Koronie Polskiej*; J. Januszowski, *Jan Kochanowski*; M. Miechowita, *Polskie wypisanie dwojej krainy świata*).

OPRACOWANIA NADOBOWIĄZKOWE

(jedno do wyboru)

1. J. Abramowska, *Ład i Fortuna. O tragedii renesansowej w Polsce*, Wrocław 1974.
2. M. Adamczyk, *"Żywot Józefa..." Mikołaja Reja. Studium porównawcze*, Wrocław 1971.
3. M. Bachtin, *Twórczość Franciszka Rabelais'go a kultura ludowa średniowiecza i renesansu*, przeł. A. i A. Goreniewie, oprac. S. Balbus, Kraków 1975.
4. C. Backvis, *Szkice o kulturze staropolskiej*, Warszawa 1975 (rozprawy o Andrzeju Krzyckim i Mikołaju Hussowskim).
5. A. Borowski, *Pojęcie i problem „renesansu północnego”. Przyczynek do geografii historycznoliterackiej humanizmu renesansowego północnego*, Kraków 1987.
6. A. Borowski, *Renesans*, Warszawa 1992.
7. M. Brahmer, *Petrarkizm w poezji polskiej XVI wieku*, Kraków 1927.
8. A. Brückner, *Mikołaj Rej*, Warszawa 1988.
9. J. Burckhardt, *Kultura Odrodzenia we Włoszech. Próba ujęcia*, przeł. M. Kreczkowska, Warszawa 1991.
10. A. Cechcerelli, *Od Suriusa do Skargi. Studium porównawcze o „Żywotach świętych”*, Izabelin 2003.
11. *Człowiek renesansu*, pod red. E. Garina, przeł. A. Osmólska-Metrak, Warszawa 2001.
12. J. Delumeau, *Cywilizacja Odrodzenia*, przeł. E. Bąkowska, Warszawa 1987.
13. J. Domański, *Początki humanizmu*, Wrocław 1982.
14. H. Dziechcińska, *Kobieta w życiu i literaturze XVI i XVII wieku*, Warszawa 2001.
15. H. Dziechcińska, *W krzywym zwierciadle. O karykaturze i pamflocie czasów renesansu*, Wrocław 1976.
16. A. Fulińska, *Naśladowanie i twórczość. Renesansowe teorie imitacji, emulacji i przekładu*, Wrocław 2000.
17. A. Gallewicz, *„Dworzanin polski” i jego włoski pierwowzór. Studium adaptacji*, Warszawa 2006.
18. E. Głębińska, *Szymon Szymonowic – poeta latinus*, Warszawa 2001.

19. Z. Głombiowska, *Łacińska i polska muza Jana Kochanowskiego*, Warszawa 1988.
20. Z. Głombiowska, *W poszukiwaniu znaczeń. O poezji Jana Kochanowskiego*, Gdańsk 2001.
21. I. Goleniszczew-Kutuzow, *Odrodzenie włoskie i literatury słowiańskie wieku XV i XVI*, przeł. W. i R. Śliwowsy, Warszawa 1970.
22. A. Gorzkowski, „*Bene atque ornate*”. *Twórczość łacińska Jana Kochanowskiego w świetle kultury retorycznej*, Kraków 2004
23. A. Gorzkowski, *Paweł z Krosna. Humanistyczne peregrynacje krakowskiego profesora*, Kraków 2000.
24. S. Graciotti, *Od renesansu do oświecenia*, t. 1, Warszawa 1991 (*Europejskość umysłowości polskiego renesansu* oraz szkice o Janie Kochanowskim).
25. J. Gruchała, *Iucunda familia librorum. Humanisci renesansowi w świecie książki*, Kraków 2002.
26. S. Grzeszczuk, *Staropolskie potomstwo Sowizdrzała. Plebejski humor literacki*, Warszawa 1990.
27. J. Huizinga, *Erazm*, przeł. M. Kurecka, Warszawa 1964.
28. *Jan Kochanowski*, pod red. A. Gorzkowskiego, Kraków 2001 (*Lektury polonistyczne*, t. 4).
29. *Jan Kochanowski 1584-1984. Epoka – Twórczość – Recepcja*, pod red. J. Pelca, P. Buchwald-Pelcovej i B. Otwinowskiej, t. 1-2, Lublin 1989.
30. *Jan Kochanowski i epoka renesansu. W 450 rocznicę urodzin poety 1530–1980*, pod red. T. Michałowskiej, Warszawa 1984.
31. *Jan Kochanowski i kultura odrodzenia*, pod red. Z. Libery i M. Żurowskiego, Warszawa 1985.
32. *Jan Kochanowski. Interpretacje*, pod red. J. Błońskiego, Kraków 1989.
33. M. Kacprzak, *Myśl o Bogu i człowieku w „Żywocie Józefa” Mikołaja Reja*, Warszawa 2003.
34. A. Kochan, „*Żwierciadło*” Mikołaja Reja. *Studium o utworze*, Wrocław 2003.
35. K. Koehler, *Stanisław Orzechowski i dylematy humanizmu renesansowego*, Kraków 2004.
36. M. Korolko, *Andrzej Frycz Modrzewski. Humanista, pisarz*, Warszawa 1978.
37. M. Korolko, *O prozie "Kazań sejmowych" Piotra Skargi*, Warszawa 1981.
38. M. Kossowska, *Biblia w języku polskim*, t. 1, Poznań 1968.
39. S. Kot, *Polska złotego wieku a Europa*, oprac. H. Barycz, Warszawa 1987 (*Polska Złotego Wieku wobec kultury zachodniej; Humanisci polscy między sobą; Jana Kochanowskiego podróże i studia zagraniczne*).
40. E. Kotarski, *Dziedzictwo i tradycja. Szkice o literaturze staropolskiej*, Gdańsk 1990 (rozprawy o Reju, Kochanowskim, Modrzewskim, Górnickim).
41. A. Krzewińska, *Sielanka staropolska. Jej początki, tradycje i główne kierunki rozwoju*, Warszawa-Poznań-Toruń 1979.
42. J. Krzyżanowski, *Mikołaja Reja „Krótka rozprawa” na tle swoich czasów*, Warszawa 1954 (przedruk w: J. Krzyżanowski, *W wieku Reja i Stańczyka*, Warszawa 1958).
43. J. Krzyżanowski, *Poeta czarnoleski. Studia literackie*, Warszawa 1984.
44. J. Krzyżanowski, *Romans polski wieku XVI*, Warszawa 1962.
45. *Lektury polonistyczne. Średniowiecze - renesans - barok*, t. 1, pod red. A. Borowskiego i J.S. Gruchały, Kraków 1992 (rozprawy Stanisława Grzeszczuka i Janusza S. Gruchały poświęcone twórcom epoki renesansu).
46. *Lektury polonistyczne. Średniowiecze - renesans - barok*, t. 2, pod red. A. Borowskiego i J.S. Gruchały, Kraków 1993 (rozprawy Janusza S. Gruchały, Wacława Waleckiego i Stanisława Grzeszczuka poświęcone twórcom epoki renesansu).
47. J. Lewański, *Dramat i teatr średniowiecza i renesansu w Polsce*, Warszawa 1981 (*Epoka odrodzenia*).
48. S. Łempicki, *Renesans i humanizm w Polsce. Materiały do studiów*, Warszawa 1952.
49. J.T. Maciuszko, *Mikołaj Rej – zapomniany teolog ewangelicki z XVI w.*, Warszawa 2002.
50. K. Meller, „*Noc przeszła, a dzień się przybliżył*”. *Studia o polskim piśmiennictwie reformacyjnym XVI wieku*, Poznań 2004.
51. T. Michałowska, *Poetyka i poezja. Studia i szkice staropolskie*, Warszawa 1982 (studia o poezji Kochanowskiego).
52. *Mikołaj Rej. W czterechsetlecie śmierci*, pod red. T. Bieńkowskiego, J. Pelca i K. Pisarkowej, Wrocław 1971 (wybór).

53. Mikołaj Rej z Nagłowic. *W pięćsetną rocznicę urodzin*, red. W. Kowalski, Kielce 2005.
54. Mikołaj Rej – w pięćsetlecie urodzin. Praca zbiorowa pod redakcją J. Okonia, cz. 1-2, Łódź 2005.
55. Z. Nowak, *Jan Dantyszek. Portret renesansowego humanisty*, Gdańsk 1982.
56. A. Nowicka-Jeżowa, *Pieśni czasu śmierci. Studium z historii duchowości XVI-XVIII wieku*, Lublin 1992 (cz. 2: *Humanizm. Pieśni czarnoleskie dedykowane Persefonie*).
57. *Nurt religijny w literaturze polskiego średniowiecza i renesansu*, pod red. S. Nieznanowskiego i J. Pelca, Lublin 1994 (rozprawy Aliny Nowickiej-Jeżowej, Mirosława Korolki, Janusza Pelca i Krzysztofa Mrowcewicza).
58. R. Ocieczek, *Sebastian Fabian Klonowic – poeta epoki odrodzenia*, Kielce 1993.
59. J. Partyka, „*Żona wyćwiczona*”. *Kobieta pisząca w kulturze XVI i XVII wieku*, Warszawa 2004.
60. J. Pelc, *Europejskość i polskość literatury naszego renesansu*, Warszawa 1984.
61. J. Pelc, *Jan Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 1980.
62. J. Pelc, *Jan Kochanowski w tradycjach literatury polskiej od XVI do połowy XVIII wieku*, Warszawa 1965.
63. J. Pelc, *Literatura renesansu w Polsce*, Warszawa 1994.
64. J. Pelc, *Renesans w literaturze polskiej w kontekście europejskim*, Warszawa 1988.
65. T. Podgórska, *Komizm w twórczości Mikołaja Reja*, Wrocław-Gdańsk 1981.
66. J. Sokolski, *Świat Jana Kochanowskiego*, Wrocław 2000.
67. J. Starnawski, *Andrzej Frycz Modrzewski. Żywot – dzieło – sława*, Łódź 1981.
68. J. Starnawski, *O „Zwierzyńcu” Mikołaja Reja z Nagłowic*, Wrocław 1971.
69. K. Stawecka, *Religijna poezja łacińska XVI wieku w Polsce*, Lublin 1964.
70. L. Ślękowa, *Muza domowa. Okolicznościowa poezja rodzinna czasów renesansu i baroku*, Wrocław 1991.
71. D. Śnieżko, *Kronika wszytkiego świata Marcina Bielskiego. Pogranicze dyskursów*, Szczecin 2004.
72. D. Śnieżko, *Mit wieku złotego w literaturze polskiego renesansu. Wzory – warianty – zastosowania*, Warszawa 1996.
73. J. Tazbir, *Piotr Skarga. Szermierz kontrreformacji*, Warszawa 1983.
74. T. Ulewicz, *Kochanowski: Świadomość słowiańska. Oddziaływanie europejskie*, Kraków 2006.
75. T. Ulewicz, *Sarmacja. Studium z problematyki słowiańskiej XV-XVI wieku*, Kraków 1950.
76. W. Ullmann, *Średniowieczne korzenie renesansowego humanizmu*, przeł. J. Mach, Łódź 1985.
77. G. Urban-Godziek, *Elegia renesansowa. Przemiany gatunku w Polsce i w Europie*, Kraków 2005.
78. W. Weintraub, *Nowe studia o Janie Kochanowskim*, Kraków 1991.
79. W. Weintraub, *Rzecz czarnoleska*, Kraków 1977.
80. T. Witczak, *Studia nad twórczością Mikołaja Reja*, Poznań 1975.
81. S. Zabłocki, *Od prerenesansu do oświecenia. Z dziejów inspiracji klasycznych w literaturze polskiej*, Warszawa 1976 (wybór).
82. S. Zabłocki, *Polsko-łacińskie epicedium renesansowe na tle europejskim*, Wrocław 1968.

BAROK

LITERATURA PODSTAWOWA

LEKTURY

1. Mikołaj Sęp Szarzyński, *Poezje zebrane*, wydali R. Grześkowiak i A. Karpiński przy współudziale K. Mrowcewicza, Warszawa 2001 (BPS, t. 23); lub: M. Sęp Szarzyński, *Poezje*, oprac. J.S. Gruchała, Kraków 1997.
2. *Poeci polskiego baroku*, oprac. J. Sokołowska i K. Żukowska, t. 1–2, Warszawa 1965

(Stanisław Grochowski, Sebastian Grabowiecki, Jan Żabczyk, Olbrycht Karmanowski, Kasper Miaskowski, Kasper Twardowski, Daniel Naborowski, Krzysztof Niemirycz, Hieronim Morsztyn, Maciej Kazimierz Sarbiewski, Bartłomiej Zimorowic, Jan z Kijana, Krzysztof Opaliński, Stanisław Herakliusz Lubomirski, Dominik Rudnicki, fragmenty *Obleżenia Jasnej Góry*, Józef Baka, Elżbieta Drużbacka).

Utwory powyższych twórców można również znaleźć w antologii: *Literatura staropolska. Wybór tekstów*, wybór i oprac. P. Borek i R. Mazurkiewicz, t. 1, Kraków 2006; lub w antologii: „*I w odmianach czasu smak jest*”. *Antologia polskiej poezji epoki baroku*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1991. Zob. też dział „Lektury nadobowiązkowe”.

3. Szymon Zimorowic, *Roksolanki to jest ruskie panny*, wyd. R. Grześkowiak, Warszawa 1999 (BPS, t. 13); lub: Sz. Zimorowic, *Roksolanki*, oprac. L. Ślękowa, BN I 73, Wrocław 1983.

4. Zbigniew Morsztyn, *Wybór wierszy*, oprac. J. Pelc, BN I 215, Wrocław 1975.

5. Jan Andrzej Morsztyn, *Wybór poezji*, oprac. W. Weintraub, BN I 257, Wrocław 1988.

6. Wacław Potocki, *Wiersze wybrane*, oprac. S. Grzeszczuk, BN I 19, Wrocław 1992.

7. Wespazjan Kochowski, *Utwory poetyckie*, oprac. M. Eustachiewicz, BN I 92, Wrocław 1991.

8. *Dramaty staropolskie. Antologia*, oprac. J. Lewański, t. 4, Warszawa 1961 (Piotr Baryka, *Z chłopca król*); t. 5, Warszawa 1963.

9. Samuel Twardowski, *Nadobna Paskwalina*, oprac. J. Okoń, BN I 87, Wrocław 1980 ().

10. Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki*, oprac. W. Czapliński, BN I 62, Wrocław 1968; lub: J. Ch. Pasek, *Pamiętniki*, oprac. R. Pollak, Warszawa 1963 (wybór: do R.P. 1665).

11. Jędrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za panowania Augusta III*, oprac. R. Pollak, BN I 88, Wrocław 1970 (*O wychowaniu dzieci*).

OPRACOWANIA

1. Cz. Hernas, *Barok*, Warszawa 1973 i wyd. nast.; lub: Cz. Hernas, *Literatura baroku*, Warszawa 1987 i wyd. nast.

2. *Słownik literatury staropolskiej*, pod red. T. Michałowskiej, Warszawa 1990 (hasła: Barok, Emblem, Epika, Koncept, Kontreformacja, Manierizm, Marinizm, Pamiętnik, Sarmatyzm, Sonet).

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

LEKTURY NADOBOWIĄZKOWE

(jedna do wyboru)

1. Józef Baka, *Poezje*, oprac. A. Czyż i A. Nawarecki, Warszawa 1986.

2. Klemens Bolesławiusz, *Przeróżliwe echo trąby ostatecznej*, oprac. J. Sokolski, Warszawa 2004, (BPS, t. 29).

3. Marcin Borzymowski, *Morska nawigacja do Lubeka*, oprac. R. Pollak, Gdańsk 1971.

4. Benedykt Chmielowski, *Nowe Ateny albo Akademia wszelkiej sciencyi pełna...*, oprac. M. i J. Lipsy, Kraków 1966.

5. Pierre Corneille – Jan Andrzej Morsztyn, *Cyd albo Roderyk*, wyd. A. Karpiński, A. Stepnowski, Warszawa 1999 (BPS, t. 16).

6. *Czasy saskie. Wybór źródeł*, BN I 110, Kraków 1928.

7. Andrzej Maksymilian Fredro, *Przysłowia mów potocznych*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1980.

8. Sebastian Grabowiecki, *Rymy duchowne*, wyd. K. Mrowcewicz, Warszawa 1996 (BPS, t. 5).

9. *Helikon sarmacki. Wątki i tematy polskiej poezji barokowej*, wybór i wstęp A. Vincenz, oprac. M. Malicki, BN I 259, Wrocław 1989.

10. Adam Jarzębski, *Gościniec albo Krótkie opisanie Warszawy*, oprac. W. Tomkiewicz, Warszawa 1974.

11. Adam Korczyński, *Wizerunek złocistej przyjaźni zdrady*, wyd. R. Grześkowiak, Warszawa 2000; lub: A. Korczyński, *Złocista przyjaźni zdrada*, oprac. R. Pollak i S. Sasaki, Kraków 1949).

12. Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Wybór pism*, oprac. R. Pollak, BN I 145, Wrocław 1953 (*Rozmowy Artaksesa i Ewandra; Orfeusz; Tobiasz wyzwolony*); lub: S.H. Lubomirski, *Poezje zebrane*,

wyd. A. Karpiński, t. 1: *Teksty*, Warszawa 1995; t. 2: *Komentarze*, Warszawa 1996; tenże, *Ermida albo królowna pasterska*, w: *Dramaty staropolskie. Antologia*, oprac. J. Lewański, t. 5, Warszawa 1963.

13. Kasper Miaskowski, *Zbiór rytmów*, wyd. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 1995 (BPS, t. 3).
14. Hieronim Morsztyn, *Światowa rozkosz*, wyd. A. Karpiński, Warszawa 1995 (BPS, t. 1).
15. Jan Andrzej Morsztyn, *Utwory zebrane*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1971.
16. *Mysł ariańska w Polsce XVII wieku. Antologia tekstów*, oprac. Z. Ogonowski, Wrocław 1991 (wybór).
17. Krzysztof Niemirycz, *Bajki ezopowe*, oprac. S. Furmanik, BN I 164, Wrocław 1957.
18. Krzysztof Opaliński, *Satyry*, oprac. L. Eustachiewicz, BN I 147, Wrocław 1953.
19. Łukasz Opaliński, *Wybór pism*, oprac. S. Grzeszczuk, BN I 172, Wrocław 1959.
20. Wacław Potocki, *Dzieła*, t. 1–3, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1987 (wybór).
21. Walenty Rożdzieński, *Officina ferraria abo Huta i warstat z kuźniami szlacheckiego dzieła żelaznego*, oprac. R. Pollak i in., Wrocław 1966.
22. Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Liryki oraz Droga rzymska i fragmenty Lechiady*, przeł. T. Karyłowski, oprac. M. Korolko przy współpracy J. Okonia, Warszawa 1980.
23. Maciej Kazimierz Sarbiewski, *O poezji doskonałej, czyli Wergiliusz i Homer*, przeł. M. Plezia, oprac. S. Skimina, Wrocław 1954 (2 pierwsze księgi).
24. Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Wykłady poetyki*, przeł. i oprac. S. Skimina, Wrocław 1958 (*O poincie i dowcipie*).
25. Jan III Sobieski, *Listy do Marysienki*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1970.
26. Kasper Twardowski, *Lekcje Kupidynowe*, wyd. R. Grześkowiak, Warszawa 1997 (BPS, t. 7).
27. Kasper Twardowski, *Pochodnia Miłości Bożej*, wyd. K. Mrowcewicz, Warszawa 1995 (BPS, t. 2).
28. *Staropolska poezja ziemiańska*, oprac. J.S. Gruchała i S. Grzeszczuk, Warszawa 1986 (utwory z epoki baroku).
29. *Staropolskie pastorałki dramatyczne*, oprac. J. Okoń, BN I 269, Wrocław 1989 (2 wybrane utwory z XVII wieku).
30. Szymon Starowolski, *De claris oratoribus Sarmatiae. O znakomitych mówcach Sarmacji* wydała i przełożyła E.J. Głębička, Warszawa 2002, (BPS, t. 25).
31. Szymon Starowolski, *Wybór pism*, oprac. I. Lewandowski, BN I 272, Wrocław 1991. (*Setnik pisarzy polskich; Prawy rycerz; Reformacja obyczajów polskich*).
32. Samuel Twardowski, *Dafnis drzewem bobkowym*, oprac. J. Okoń, BN I 227, Wrocław 1976.
33. *Wybór mów staropolskich*, oprac. B. Nadolski, BN I 175, Wrocław 1962 (wybór).
34. „*Wysoki umysł w dolnych rzeczach zawikłany*”. *Antologia polskiej poezji metafizycznej epoki baroku*, oprac. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993.
35. Jan Żabczyk, *Symfonije anielskie*, wyd. A. Karpiński, Warszawa 1998, (BPS, t. 12).
36. Stanisław Żółkiewski, *Początek i progres wojny moskiewskiej*, oprac. J. Maciszewski, Warszawa 1966.

OPRACOWANIA NADOBOWIĄZKOWE

(jedno do wyboru)

1. C. Backvis, *Panorama poezji polskiej okresu baroku*, red. naukowa A. Nowicka-Jeżowa i R. Krzywy, tłum. W. Błoińska-Wolfarth, A. i K. Choińscy, G. Majcher, t. 1–2, Warszawa 2003.
2. C. Backvis, *Renesans i barok w Polsce. Studia o kulturze*, wybór i oprac. H. Dziechcińska i E.J. Głębička, Warszawa 1993 (2 wybrane rozprawy).
3. *Barok. Analogie – opozycje*, pod red. S. Nieznanowskiego, Lublin 1980 (wybór).
4. *Barok polski wobec Europy. Kierunki dialogu*, red. naukowa A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 2003.
5. *Barok w polskiej kulturze, literaturze i języku. Materiały z konferencji naukowej 25–29 sierpnia w Krakowie*, pod red. M. Stępnia i S. Urbańczyka, Warszawa–Kraków 1992 (rozprawy Andrzeja Borowskiego i Janusza Pelca).

6. *Barok polski wobec Europy. Sztuka przekładu*, pod red. A. Nowickiej-Jeżowej i M. Prejsa, Warszawa 2005.
7. J. Błoński, *Mikołaj Sęp Szarzyński a początki polskiego baroku*, Kraków 1967.
8. P. Borek, *Ukraina w staropolskich diariuszach i pamiętnikach. Bohaterowie, fortece, tradycja*, Kraków 2001 (rozdział: *O sylwiczności staropolskich pamiętników*; toż w: „Barok” 26 (2006).
9. P. Buchwald-Pelcowa, *Satyra czasów saskich*, Wrocław 1969.
10. E. Buszewicz, *Sarmacki Horacy i jego liryka. Imitacja – gatunek – styl. Rzecz o poezji Macieja Kazimierza Sarbiewskiego*, Kraków, 2006.
11. T. Chrzanowski, *Wędrówki po Sarmacji europejskiej. Eseje o sztuce i kulturze staropolskiej*, Kraków 1988 (wybór).
12. *Człowiek baroku*, red. R. Villari, przeł. B. Bielańska, M. Gurgul, M. Woźniak, Warszawa 2001.
13. A. Czyż, *Ja i Bóg. Poezja metafizyczna późnego baroku*, Wrocław 1988.
14. A. Czyż, *Władza marzeń. Studia o wyobraźni i tekstach*, Bydgoszcz 1997 (rozdział II).
15. H. Dziechcińska, *Kultura literacka w Polsce XVI i XVII wieku. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 1994.
16. H. Dziechcińska, *Oglądanie i słuchanie w kulturze dawnej Polski*, Warszawa 1987.
17. H. Dziechcińska, *Świat i człowiek w pamiętnikach trzech stuleci: XVI–XVII–XVIII*, Warszawa 2003.
18. M. Eustachiewicz, W. Majewski, *Nad lirykami Wespazjana Kochowskiego*, Wrocław 1986.
19. B. Fałęcka, *Sztuka tworzenia. Podmiot autorski w poezji kunsztownej polskiego baroku*, Wrocław 1983.
20. *Filozofia i myśl społeczna XVII wieku*, oprac. Z. Ogonowski, cz. 1–2, Warszawa 1979 (wybór).
21. J.K. Goliński, *Okolice trwogi. Lęk w literaturze i kulturze dawnej Polski*, Bydgoszcz 1997.
22. J. K. Goliński, *Vanitas. O marności w literaturze i kulturze dawnej*, Warszawa 1996.
23. *Literatura polskiego baroku w kręgu idei*, red. A. Nowicka-Jeżowa, M. Hanusiewicz,
24. A. D. Gostyńska, *Retoryka iluzji. Koncept w poezji barokowej*, Warszawa 1991.
25. R. Grześkowiak, *Barokowy tekst i jego twórcy: studia o edycji i atrybucji poezji "wieku rękopisów"*, Gdańsk 2003.
26. S. Grzeszczuk, *O „Satyrach” Krzysztofa Opalińskiego. Próba syntezy*, Wrocław 1961.
27. M. Hanusiewicz, *Pięć stopni miłości. O wyobraźni erotycznej w polskiej poezji barokowej*, Warszawa 2004.
28. M. Hanusiewicz, *Świat podzielony. O poezji Sebastiana Grabowieckiego*, Lublin 1994.
29. M. Kaczmarek, *Sarmacka perspektywa sławy. Nad „Wojną chocimską” Wacława Potockiego*, Wrocław 1982.
30. A. Karpiński, *Staropolska poezja ideałów ziemiańskich. Próba przekroju*, Wrocław 1983.
31. A. Karpiński, *Tekst staropolski. Studia i szkice o literaturze dawnej w rękopisach*, Warszawa 2003.
32. *Koncept w kulturze staropolskiej*, red. L. Ślęk, A. Karpiński, W. Pawlak, Lublin 2005.
33. J. Kotarska, *Poetyka popularnej liryki miłosnej XVII wieku w Polsce*, Gdańsk 1970.
34. J. Kracik, *Pokonać czarną śmierć. Staropolskie postawy wobec zarazy*, Kraków 1991.
35. J. Kroczak, *„Jeśli mię wieźdźba prawdziwa uwodzi...”. Prognozyki i znaki cudowne w polskiej literaturze barokowej*, Wrocław 2006.
36. T. Kruszewska, *Różne historyje. Studium z dziejów nowelistyki staropolskiej*, Wrocław 1965.
37. R. Krzywy, *Od hodoeporikonu do eposu peregrynackiego. Studium z historii form literackich*, Warszawa 2001.
38. Z. Kuchowicz, *Człowiek polskiego baroku*, Łódź 1992.
39. D. Künstler-Langner, *Człowiek i cierpienie w poezji polskiego baroku*, Toruń 2000.
40. D. Künstler-Langner, *Idea vanitas. Jej tradycje i toposy w poezji polskiego baroku*, Toruń 1993.
41. J.Z. Lichański, *Retoryka od średniowiecza do baroku. Teoria i praktyka*, Warszawa 1992.
42. *Literatura i instytucje w dawnej Polsce*, pod red. H. Dziechcińskiej, Warszawa 1994 (wybór).

43. *Literatura i kultura polska „po potopie”*, pod red. B. Otwinowskiej i in., Wrocław 1992 (3 wybrane rozprawy).
44. A. Litwornia, *Sebastian Grabowiecki. Zarys monograficzny*, Wrocław 1976.
45. I. Maciejewska, *Narracja w polskim romansie barokowym*, Olsztyn 2001.
46. J.T. Maciuszko, *Symbole w religijności polskiej doby baroku i kontrreformacji*, Warszawa 1986.
47. J. Malicki, *Słowa i rzeczy. Twórczość Wacława Potockiego wobec polskiej tradycji literackiej*, Katowice 1980.
48. T. Michałowska, *Poetyka i poezja. Studia i szkice staropolskie*, Warszawa 1982 (wybór).
49. T. Michałowska, *Staropolska teoria genologiczna*, Wrocław 1974.
50. K. Mrowcewicz, *Czemu wolność mamy? Antynomie wolności w poezji Jana Kochanowskiego i Mikołaja Sępa Szarzyńskiego*, Wrocław 1987.
51. K. Mrowcewicz, *Trivium poetów polskich epoki baroku: klasycyzm – manieryzm – barok*, Warszawa 2005.
52. A. Nawarecki, *Czarny karnawał. „Uwagi o śmierci niechybnej” księdza Baki – poetyka tekstu i paradoksy recepcji*, Wrocław 1991.
53. S. Nieznanowski, *O poezji Kaspra Miaskowskiego. Studium o kształtowaniu się baroku w poezji polskiej*, Lublin 1965.
54. S. Nieznanowski, *Studia i wizerunki. O poezji staropolskiej i jej badaczach*, Warszawa 1989 (3 wybrane szkice, zwłaszcza *Początki baroku w poezji polskiej*).
55. A. Nowicka-Jeżowa, *Jan Andrzej Morsztyn i Giambattista Marino. Dialog poetów europejskiego baroku*, Warszawa 2000.
56. A. Nowicka-Jeżowa, *Madrygały staropolskie. Z dziejów liryki miłosnej w epoce renesansu i baroku*, Wrocław 1978.
57. A. Nowicka-Jeżowa, *Pieśni czasu śmierci. Studium z historii duchowości XVI–XVIII wieku*, Lublin 1992.
58. A. Nowicka-Jeżowa, *Sarmaci i śmierć. O staropolskiej poezji żałobnej*, Warszawa 1992.
59. K. Obremski, *„Psalmodia polska”. Trzy studia nad poematem*, Toruń 1995.
60. J. Okoń, *Dramat i teatr szkolny. Sceny jezuickie XVII wieku*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1970.
61. J. Partyka, *„Żona wyćwiczona”. Kobieta pisząca w kulturze XVI i XVII wieku*, Warszawa 2004.
62. J. Partyka, *Rękopisy dworu szlacheckiego doby staropolskiej*, Warszawa 1995.
63. W. Pawlak, *Koncept w polskich kazaniach barokowych*, Lublin 2005.
64. J. Pelc, *Barok – epoka przeciwieństw*, Warszawa 1993.
65. J. Pelc, *Obraz – słowo – znak. Studium o emblematkach w literaturze staropolskiej*, Wrocław 1973.
66. J. Pelc, *Słowo i obraz. Na pograniczu literatury i sztuk plastycznych*, Kraków, Universitas 2002.
67. J. Pelc, *Zbigniew Morsztyn, arianin i poeta*, Wrocław 1966; lub: J. Pelc, *Zbigniew Morsztyn na tle poezji polskiej XVII wieku*, Warszawa 1973.
68. D. Platt, *Kazania pogrzebowe z przelomu XVI i XVII wieku. Z dziejów prozy staropolskiej*, Wrocław 1992.
69. R. Pollak, *Wśród literatów staropolskich*, Warszawa 1966 (wybór).
70. *Polska XVII wieku. Państwo – Społeczeństwo – Kultura*, pod red. J. Tazbira, Warszawa 1974 (wybór).
71. M. Prejs, *Poezja późnego baroku. Główne kierunki przemian*, Warszawa 1989.
72. *Przełom wieków XVI i XVII w literaturze i kulturze polskiej*, pod red. B. Otwinowskiej i J. Pelca, Wrocław 1984.
73. G. Raubo, *Światło przyrodzone. Rozum w literaturze polskiego baroku*, Poznań 2006.
74. *Religijność literatury polskiego baroku*, red. Cz. Hernas, M. Hanusiewicz, Lublin 1995 (2 wybrane rozprawy).
75. *Retoryka a literatura*, pod red. B. Otwinowskiej, Wrocław 1984 (wybór).
76. P. Rypson, *Piramidy, słońca, labirynty. Poezja wizualna w Polsce od XVI do XVIII wieku*, Warszawa 2002.

77. A. Rysiewicz, *Zagadnienia retoryki w analizie poezji polskiej przełomu XVI i XVII wieku*, Wrocław 1990.
78. J. Rytel, „*Pamiętniki*” *Paska na tle pamiętnikarstwa staropolskiego*, Wrocław 1962.
79. A. Sajkowski, *Barok*, Warszawa 1987.
80. E. Sarnowska-Temeriusz, *Świat mitów i świat znaczeń. Maciej Kazimierz Sarbiewski i problemy wiedzy o starożytności*, Wrocław 1969.
81. E. Sarnowska-Temeriusz, *Zarys dziejów poetyki (od starożytności do końca XVII wieku)*, Warszawa 1985 (wybór).
82. E. Sarnowska-Temeriusz, T. Kostkiewiczowa, *Krytyka literacka w Polsce w XVI i XVII wieku oraz w epoce Oświecenia*, Wrocław 1990.
83. J. Sokolski, *Bogini – Pojęcie – Demon. Fortuna w dziełach autorów staropolskich*, Wrocław 1996.
84. J. Sokolski, *Staropolskie zaświaty. Obraz piekła, czyśćca i nieba w renesansowej i barokowej literaturze polskiej wobec tradycji średniowiecznej*, Wrocław 1994.
85. J. Sokołowska, *Dwie nieskończoności. Szkice o literaturze barokowej Europy*, Warszawa 1978.
86. J. Sokołowska, *Jan Andrzej Morsztyn*, Warszawa 1965.
87. J. Sokołowska, *Spory o barok. W poszukiwaniu modelu epoki*, Warszawa 1971.
88. J. Starnawski, *W świecie barokowym*, Łódź 1992 (wybór).
89. *Staropolska kultura rękopisu*, pod red. H. Dziechcińskiej, Warszawa 1990.
90. K. Stasiewicz, *Elżbieta Drużbacka – najwybitniejsza poetka czasów saskich*, Olsztyn 1992.
91. K. Stawecka, *Maciej Kazimierz Sarbiewski. Prozaik i poeta*, Lublin 1989.
92. *Stanisław Herakliusz Lubomirski – twórca i dzieła*, red. A. Karpiński i E. Lasocińska, Warszawa 2004.
93. P. Stępień, *Poeta barokowy wobec przemijania i śmierci: Hieronim Morsztyn, Szymon Zimorowic, Jan Andrzej Morsztyn*, Warszawa 1996.
94. L. Szczerbicka-Słęk, *W kręgu Klio i Kalliope. Staropolska epika historyczna*, Wrocław 1973.
95. *Świt i zmierzch baroku*, red. M. Hanusiewicz, J. Dąbkowska i A. Karpiński, Lublin 2002.
96. J. Tazbir, *Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit – upadek – relikty*, Warszawa 1979.
97. J. Tazbir, *Państwo bez stosów. Szkice z dziejów tolerancji w Polsce XVI i XVII wieku*, Warszawa 1967.
98. E. Ulčinaite, *Teoria retoryczna w Polsce i na Litwie w XVII wieku. Próba rekonstrukcji schematu retorycznego*, Wrocław 1984.
99. P. Urbański, *Natura i łaska w poezji polskiego baroku. Okres potrydencki*, Kielce 1996.
100. P. Urbański, *Theologia fabulosa. Commentationes Sarbievianae*, Szczecin 2000.
101. M. Walińska, *Mitologia w staropolskich cyklach sielankowych*, Katowice 2003.
102. *Wiek XVII – kontrreformacja – barok. Prace z historii literatury*, pod. red. J. Pelca, Wrocław 1970 (wybór).
103. *Wśród zagadnień polskiej literatury barokowej*, cz. 1–2, pod red. Z.J. Nowaka, Katowice 1980 (wybór).
104. S. Zabłocki, *Od prerenesansu do Oświecenia. Z dziejów inspiracji klasycznych w literaturze polskiej*, Warszawa 1976.
105. *Zmierzch kultury staropolskiej. Ciągłość i kryzysy (wieki XVII–XIX)*, pod red. U. Augustyniak i A. Karpińskiego, Warszawa 1997.

OŚWIECENIE

LITERATURA PODSTAWOWA

LEKTURY

1. W. Bogusławski, *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale*, oprac. S. Pietraszko,

Wrocław 1960; lub: *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale*, oprac. S. Dąbrowski i S. Straus, BN I 162, Wrocław–Kraków 1956.

2. F. Karpiński, *Poezje wybrane*, oprac. T. Chachulski, BN I 89, Wrocław 1997; lub: *Wiersze wybrane*, oprac. J. Kott, Warszawa 1966.

3. F.D. Książnin, *Wiersze wybrane*, oprac. K. Guzek, Warszawa 1981; lub: *Wybór poezji*, oprac. W. Borowy, BN I 129, Wrocław 1948.

4. S. Konarski, *Pisma wybrane*, oprac. J. Nowak-Dłużewski, wstęp. Z. Libera, t. 1–2, Warszawa 1955 (t. 1: *Wstęp, O skutecznym rad sposobie* – fragmenty; t. 2: *O poprawie wad wymowy* – też w: *Ludzie oświecenia o języku i stylu*, red. M.R. Mayenowa, oprac. Z. Florczak i L. Pszczołowska, t. 1, Warszawa 1958).

5. I. Krasicki, *Bajki*, oprac. R. Wołoszyński, Wrocław 1956; lub: *Bajki*, oprac. Z. Goliński, BN I 220, Wrocław 1975; *Mikołaja Doświadczynskiego przypadki*, wyd. B. Gubrynowicz, uzup. J. Krzyżanowski, BN I 41, Wrocław 1950 i nast. wyd.; wymienione teksty też w: *Pisma wybrane*, red. T. Mikulski, t. 1–4, Warszawa 1954; *Monachomachia i Antymonachomachia*, oprac. Z. Goliński, BN I 197, Wrocław 1969; *Satyry i listy*, oprac. Z. Goliński, BN I 169, Wrocław 1956; krytyczna edycja powyższych utworów w: I. Krasicki, *Dzieła wybrane*, oprac. Z. Goliński, Warszawa 1989.

6. A. Naruszewicz, *Satyry*, oprac. S. Grzeszczuk, BN I 179, Wrocław 1962 (*Wstęp, Chudy literat, Reduty*).

7. J.U. Niemcewicz, *Powrót posła. Komedia w 3 aktach oraz Wybór bajek politycznych*, oprac. Z. Skwarczyński, BN I 4, Wrocław 1972.

8. S. Trembecki, *Wiersze wybrane*, oprac. J.W. Gomulicki, Warszawa 1965; lub: *Wiersze wybrane*, wyd. J. Kott, Warszawa 1965; tenże, *Sofjówka*, wyd. J. Snopek, Warszawa 2000 (BPPO, t. 1).

9. Wybrane utwory poetyckie XVIII wieku na podstawie antologii: *Poezja polskiego Oświecenia. Antologia*, red. J. Kott, Warszawa 1956; lub: *Poezja polska XVIII wieku*, oprac. Z. Libera, Warszawa 1983 (anonimowa poezja polityczna, F. Bohomolec, J. Jasiński, A. Naruszewicz, T.K. Węgirski, J. Wybicki).

10. F. Zabłocki, *Fircyk w zalotach*, oprac. J. Pawłowiczowa, BN I 176, Wrocław 1961; lub: tenże, *Sarmatyzm. Komedia w pięciu aktach*, oprac. L. Bernacki, T. Mikulski, BN I 115, Wrocław 1951 i nast. wyd.

OPRACOWANIA

1. M. Klimowicz, *Oświecenie*, Warszawa 1979 i nast. wyd.

2. *Słownik literatury polskiego oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowa, wyd. 2 poszerz. i popr., Wrocław 1991 (hasła: *Antyk, Filozofia, Gessneryzm, Horacjanizm, Imaginacja, Jakobinizm, Klasycyzm, Libertynizm, Natura, Nauka, Obiady czwartkowe, Orientalizm, Osjanizm, Polemiki literackie, Puławy, Rokoko, Russoizm, Salony literackie, Sarmatyzm, Sentymentalizm, Sternizm, Utopia, Wolterianizm, Youngizm*).

3. T. Kostkiewiczowa, *Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko. Szkice o prądach literackich polskiego oświecenia*, Warszawa 1979.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

LEKTURY NADOBOWIĄZKOWE

(jedna do wyboru)

1. *Abyśmy o ojczyźnie naszej radzili. Antologia publicystyki doby stanisławowskiej*, oprac. Z. Goliński, Warszawa 1984.

2. K. Benisławska, *Pieśni sobie śpiewane*, wyd. T. Chachulski, Warszawa 2000 (BPPO, t. 2)

3. Dmochowski, *Sztuka rymotwórcza*, oprac. S. Pietraszko, BN I 9, Wrocław 1956.

4. F. Jezierski, *Wybór pism*, oprac. Z. Skwarczyński, Warszawa 1952 (*Katechizm..., Niektóre wyrazy...*).

5. H. Kołłątaj, *Wybór pism politycznych*, oprac. B. Leśnodorski, BN I 90, Wrocław 1952 (*Do Prześwietnej Deputacji...; Listy Anonima: List pierwszy, List dziewiąty; Obraz dnia 3 maja*).
6. I. Krasicki, *Myszeidos. Pieśni X*, Wrocław 1954 i in. wyd.; *Pan Podstoli. Historia*, oprac. M. Klimowicz, Warszawa 1956, lub: *Pan Podstoli*, oprac. K. Stasiewicz, Olsztyn 1994.
7. *Kuźnica Kołłątajowska. Wybór źródeł*, oprac. B. Leśnodorski, BN I 130, Wrocław 1949.
8. *Literatura barska*, oprac. J. Maciejewski, BN I 108, Wrocław 1976.
9. „*Monitor*” 1765-1785. *Wybór*, oprac. E. Aleksandrowska, BN I 226, Wrocław 1976.
10. J.U. Niemcewicz, *Pamiętniki czasów moich*, oprac. J. Dihm, t. 1–2, Warszawa 1957.
11. *Polska stanisławowska w oczach cudzoziemców*, oprac. W. Zawadzki, Warszawa 1963.
12. J. Potocki, *Rękopis znaleziony w Saragossie*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1965.
13. S. Staszic, *Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego*, oprac. S. Czarnowski, BN I 90, Wrocław 1952 (*Do stanu rycerskiego, Edukacja, Niezgoda wewnętrzna, Polska, Prawodawstwo*).
14. S. Trembecki, *Pisma wszystkie*, oprac. J. Kott, t. 1–2, Warszawa 1953 (*Przedmowa, Powązki, So fi ówka, Syn marnotrawny*).
15. T.K. Węgierski, *Organy. Poema heroikomiczne w sześciu pieśniach...*, oprac. J.W. Gomulicki, Warszawa 1956.
16. J. Wybicki, *Listy patriotyczne*, oprac. R. Opalek, BN I 155, Wrocław 1955.
17. *Wokół „Doświadczyńskiego”*. *Antologia romansu i powieści*, oprac. J. Jackl, Warszawa 1969.
18. „*Zabawy Przyjemne i Pożyteczne*” (1770–1777). *Wybór*, oprac. J. Platt, BN I 195, Wrocław 1968.

OPRACOWANIA NADOBOWIĄZKOWE

(jedno do wyboru)

1. A. Aleksandrowicz, *Twórczość satyryczna Adama Naruszewicza*, Wrocław 1964.
2. P. Cazine, *Księżę biskup warmiński Ignacy Krasicki*, przekł. M. Mroziński, posł. Z. Goliński, wyd. 2, Olsztyn 1986.
3. P. Chaunu, *Cywilizacja wieku Oświecenia*, przeł. E. Bąkowska, wyd. 2, Warszawa 1993.
4. A. Cieński, *Pamiętnikarstwo polskie XVIII wieku*, Wrocław 1981.
5. A. Cieński, *Problematyka stylistyczna „Mikołaja Doświadczyńskiego przypadków” Ignacego Krasickiego*, Wrocław 1969.
6. *Człowiek Oświecenia*, pod red. M. Vovelle’a, przeł. M. Gurgul, Warszawa 2001.
7. *Czytanie Naruszewicza. Interpretacje*, pod red. T. Chachulskiego, Wrocław 2000.
8. R. Doktor, *Poeta uśmiechnięty. O wyobraźni komicznej Ignacego Krasickiego*, Wrocław 1992.
9. *Dwory magnackie w XVIII wieku – rola i znaczenie kulturowe*, red. T. Kostkiewiczowa, A. Roćko, Warszawa 2005.
10. Z. Goliński, *Ignacy Krasicki*, Warszawa 1979.
11. *Ignacy Krasicki: nowe spojrzenia*, red. Z. Goliński, T. Kostkiewiczowa, K. Stasiewicz, Warszawa 2001.
12. M. Klimowicz, *Literatura oświecenia*, Warszawa 1995.
13. R. Kaleta, *Oświeceni i sentymentalni. Studia nad literaturą i życiem w Polsce w okresie trzech rozbiorów*, Wrocław 1971.
14. J. Kleiner, *O Krasickim i Fredrze dziesięć rozpraw*, Wrocław 1965 (*Bajki i Satyry Krasickiego*).
15. T. Kostkiewiczowa, *Kniaźnin jako poeta liryczny*, Wrocław 1971.
16. T. Kostkiewiczowa, *Model liryki sentymentalnej w twórczości Franciszka Karpińskiego*, Wrocław 1964.
17. T. Kostkiewiczowa, *Oda w poezji polskiej: dzieje gatunku*, Wrocław 1996.
18. T. Kostkiewiczowa, *Oświecenie: próg naszej współczesności*, Warszawa 1994.
19. T. Kostkiewiczowa, *Polski wiek światła: obszary swoistości*, Wrocław 2002.
20. W. Kubacki, „*Monachomachia*” *przed sądem potomności*, Warszawa 1951.
21. A. Kwiatkowska, *Piórowe wojny. Polemiki literackie polskiego oświecenia*, Poznań 2001.
22. Z. Libera, *Problemy polskiego oświecenia. Kultura i styl*, Warszawa 1969.

23. Z. Libera, *Rozważania o wieku tolerancji, rozumu i gustu. Szkice o XVIII stuleciu*, Warszawa 1994.
24. Z. Libera, *Wiek oświecony. Studia i szkice z dziejów literatury i kultury polskiej XVIII i początków XIX wieku*, Warszawa 1986.
25. *Motywy religijne w twórczości pisarzy polskiego Oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Lublin 1995.
26. J. Nowak-Dłużewski, *Stanisław Konarski*, Warszawa 1989.
27. *Oświeceni o literaturze. Wypowiedzi pisarzy polskich 1740–1800*, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, t. 1-2, Warszawa 1993-1995.
28. S. Pietraszko, *Doktryna literacka polskiego klasycyzmu*, Wrocław 1966.
29. *Pisarze polskiego oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, t. 1–3, Warszawa 1992–1996.
30. *Problemy kultury literackiej polskiego oświecenia. Studia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1978.
31. *Problemy literatury polskiej okresu oświecenia*, red. Z. Goliński, t. 1–2, Wrocław 1973–1977.
32. E. Rabowicz, *Stanisław Trembecki w świetle nowych źródeł*, Wrocław 1965.
33. Z. Raszewski, *Staroświecczyzna i postęp czasu. O teatrze polskim (1765–1865)*, Warszawa 1963.
34. Z. Rejman, *Świadomość literacka polskiego Oświecenia. Wybrane problemy*, Warszawa 2005.
35. S. Roszak, *Środowisko intelektualne i artystyczne Warszawy w połowie XVIII wieku – między kulturą sarmatyzmu i oświecenia*, Toruń 1997.
36. J. Ryba, *Maskarady oświeconych*, Katowice 1998.
37. J. Snopek, *Objawienie i Oświecenie – z dziejów libertynizmu w Polsce*, Wrocław 1986.
38. J. Snopek, *Oświecenie: szkic do portretu epoki*, Warszawa 1999.
39. J. Snopek, *Prowincja oświecona – kultura literacka Ziemi Krakowskiej w dobie Oświecenia 1750-1815*, Warszawa 1992.
40. R. Soból, *Franciszek Karpiński*, Warszawa 1987.
41. B. Suchodolski, *Komisja Edukacji Narodowej na tle oświaty w dziejowym rozwoju Polski (1773–1793)*, Warszawa 1972.
42. *Teatr Franciszka Zabłockiego*, oprac. J. Pawłowiczowa, t. 1–5, Wrocław 1994–1996.
43. K. Wierzbicka-Michalska, *Teatr w Polsce w XVIII wieku*, Warszawa 1977.
44. R. Wołoszyński, *Ignacy Krasicki. Utopia i rzeczywistość*, Wrocław 1970.

UWAGA

W miarę możliwości należy korzystać z krytycznych edycji tekstów publikowanych w seriach: „Biblioteka Narodowa” (BN), „Biblioteka Pisarzy Staropolskich” (BPS) oraz „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia” (BPPO). Najnowsze publikacje książkowe z zakresu literatury staropolskiej odnotowywane są w dziale *Bibliografia 2000* serwisu naukowo-edukacyjnego STAROPOLSKA <www.staropolska.pl>